

rettiget til at forandre saadanne Bekendtgørelser, naar Erfaringen under Krigen eller ved Krigens Udbrud viser, at dette er i vedkommende Stats egen Interesse. Af denne Ret benyttede Danmark sig i Overensstemmelse med Danmarks Interesse og af Hensyn til danske Interesser, og jeg tror, vi vilde handle klogt og rigtigt, om vi vedblivende hævdede denne Opfattelse, saaledes som den samlede Rigsdags Tilslutning til de Handlinger, som fandt Sted i 1914, og Hævdelsen af Danmarks Neutralitet paa det Tidspunkt er Udtryk for en Billigelse af, hvad der den Gang skete. Det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) fremstillede det forleden i sin Tale saaledes, at denne Mineudlægning havde beroliget Tyskland, fordi Tyskland derved kom bort fra den Opfattelse, at det radikale Ministerium vilde føre en Politik, ifølge hvilken man overhovedet ikke vilde benytte sig af noget Militærvæsen, og der ligger vel i denne Betragtning, at det skulde have beroliget Tyskland, som det ærede Medlem ogsaa udtrykte sig, i Henhold til dette, at der maatte være Ordre til at forsvare denne Minespærring som Udtryk for, at her var foregaaet en Spærring af Bæltet, som militært havde en virkelig vidtrækkende Betydning.

Overfor dette vil jeg gerne sige, at naar denne Handling virkede beroligende i Tyskland, tror jeg, det i første Række beroede paa, at man derved fjernede en vis tysk Nervøsitet med Hensyn til Forsøg paa Indtrængen i Østersøen, som i meget betydelig Grad gjorde sig gældende ved Krigens Begyndelse, og hvad der i saa Henseende havde Betydning ved Minespærringen, var dette, at den i en vis Forstand bevirkede, at man ikke fra de andre Magters Side ved en Flaade kunde trænge ind i Østersøen uden at krænke Danmarks Neutralitet, og tillige, at man ikke vilde kunne trænge derind, uden at der under Bestræbelserne derfor foregik militære Begivenheder, der paa en Maade advarede de tyske Marinemyndigheder, saaledes at de blev i Stand til at samle sig til Modstand. Jeg tror, at deri ligger den væsentlige Betydning og ikke i dette, at man fra Tysklands Side regnede med, at der var tilvejebragt en Spærring af Bælterne, som kunde betyde noget alvorligt i en nogenlunde betydelig Tid, hvis den engelske Flaade ønskede at trænge ind i Østersøen. Thi dette var selvfølgelig klart for alle baade herhjemme og i Tyskland, at hvis den engelske Flaade gjorde Forsøg paa at trænge ind i Øster-

søen, vilde de danske Miner kun kunne være en forbigaaende Vanskelighed, derimod vilde hverken de danske Miner eller de Skibe, som bevogtede dem, og som selvfølgelig maatte bestræbe sig for at hindre Neutralitetskrænkelser, være i Stand til at hindre en engelsk Flaade i at komme igennem.

Man har diskuteret, om selve Handlingen i sine praktiske Følger blev til Gavn for Tyskland eller til Gavn for Modparten. Jeg tror, det er meget vanskeligt at træffe nogen Afgørelse af dette Spørgsmaal. Jeg tror, man kan sige, at det er meget tvivlsomt, om den har gjort Tyskland størst Afbræk eller størst Gavn i Krigstiden, og om det ikke havde været saaledes, at Tyskland, dersom det havde foretaget de Spærringer, det kunde ventes at ville foretage, hvis den danske Minespærring ikke havde fundet Sted, havde staaet militært gunstigere, end det nu kom til at staa. Men dette siger jeg kun, fordi der paa dette Punkt undertiden fremkommer Misforstaaelse. Det maa vel nok være klart for alle, at Spørgsmaalet om, hvorvidt en saadan Handling i Praksis bliver til Gavn for den ene eller den anden Part, paa ingen mulig Maade er afgørende for, om denne Handling er forenelig med en ligelig Neutralitet. Den ligelige Neutralitet beror paa, at Handlingen foretages i Statens egen Interesse, og det, at en Stat ligger saaledes, at de Handlinger, den foretager paa eget Omraade, i egen Interesse, muligvis stiller den ene Part praktisk set gunstigere end den anden, er ikke afgørende for Spørgsmaalet om en Handlings neutralitetsmæssige Karakter.

Men naar man kan sige, at Mineudlægningen betød noget i Retning af at fjerne den Mistænksomhed, der i Tyskland bestod overfor Danmark ved Krigens Udbrud, saa tror jeg, at man har megen Grund til at føje til, at meget mere betød en anden Ting, nemlig Beslutningen om ikke at foretage en Mobilisering af den danske Hær. Naar man ikke kunde tillægge Minespærringen saa stor militær Betydning fra Tysklands Side, vil ærede Medlemmer ogsaa forstaa dette ved paa dette Punkt at lægge Mærke til, hvad der saa stærkt blev fremdraget om General Moltkes Opfattelse. Den Spærring, som General Moltke i de Samtaler, som det ærede Medlem fra Ringkøbing saa stærkt henviste til forleden Dag, omtalte, er jo slet ikke en Spærring som den, der fandt Sted i 1914, det er ikke en Spærring som den, der var mulig gjort ved Ordningen af 1909. Nej, det